UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

18 päivänä maaliskuuta 2010 *

Asiassa C-3/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka hof van beroep te Gent (Belgia) on esittänyt 23.12.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.1.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Erotic Center BVBA

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Toader sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari) ja P. Kūris,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.1.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Erotic Center BVBA, edustajanaan advocaat J. van Besien,

– Belgian hallitus, asiamiehenään M. Jacobs,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Triantafyllou ja W. Roels,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.1.2001 annetulla neuvoston direktiivillä 2001/4/EY (EYVL L 22, s. 17; jäljempänä kuudes direktiivi), liitteessä H olevaan 7 ryhmään sisältyvän käsitteen ”elokuvat” (elokuvateatteri) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Erotic Center BVBA (jäljempänä E. Center) ja Belgian valtio ja jossa on kyse siitä, sovelletaanko alennettua arvonlisäverokantaa sellaisiin maksuihin, jotka E. Center on perinyt sen tiloissa sijaitsevien, tilausvideoiden katselemiseen tarkoitettujen erillisten koppien käyttämisestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

3 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on vahvistettava arvonlisäveron yleinen verokanta prosenttiosuutena veron perusteesta, ja sen on oltava sama tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten osalta. – –

– –

Jäsenvaltiot voivat lisäksi soveltaa joko yhtä tai kahta alennettua verokantaa. Nämä verokannat on määrättävä vähintään 5 prosentin suuruisena prosenttiosuutena veron perusteesta, ja niitä sovelletaan ainoastaan niihin ryhmiin kuuluvien tavaroiden luovutuksiin ja palveluiden suorituksiin, jotka on lueteltu liitteessä H.”

4 Kuudennen direktiivin liitteessä H, jonka otsikkona on ”Luettelo tavaroiden luovutuksista ja palvelujen suorituksista, joihin voidaan soveltaa alennettuja alv-kantoja”, mainitaan eri ryhmiä. Tämän liitteen 7 ryhmän sanamuoto on seuraava:

”Pääsy näytöksiin, teatteriin, sirkukseen, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuviin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritilaisuuksiin ja -laitoksiin.

Radio- ja televisiolähetyspalvelujen vastaanotto.”

Kansallinen säännöstö

5 Arvonlisäverokantojen määräämisestä ja tavaroiden ja palvelujen luokittelusta verokantojen yhteydessä 20.7.1970 tehdyn kuninkaan päätöksen nro 20 (koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven, jäljempänä kuninkaan päätös nro 20) 1 §:n 1 momentin mukaan arvonlisäveroa kannetaan 6 prosentin alennetun verokannan mukaisesti tämän päätöksen liitteenä olevassa taulukossa A mainituista tavaroista ja palveluista.

6 Taulukossa A luetellaan otsikon XXVIII alla seuraavat palvelut:

”Palvelut, joissa annetaan oikeus päästä kulttuuri-, urheilu- ja viihdelaitoksiin sekä oikeus käyttää niitä, lukuun ottamatta

a) oikeutta käyttää viihdeautomaatteja,

b) irtainten esineiden käyttöön asettamista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

7 Veroviranomaiset suorittivat 15.9.2004 E. Centerin tiloissa arvonlisäverosäännösten soveltamista koskevan verotarkastuksen, joka koski ajanjaksoa 1.1.2004–30.6.2004. Tarkastuksen jälkeen viranomaiset laativat 9.11.2004 pöytäkirjan, jonka mukaan E. Centerin verotusta oli oikaistava sen vahingoksi, koska se oli soveltanut virheellisesti katselukoppien käyttöön asettamisesta saatujen tulojen osalta alennettua 6 prosentin verokantaa 21 prosentin yleisen verokannan sijasta. E. Centerin maksettavaksi määrättiin näin ollen vältettynä arvonlisäverona 48 454,36 euroa ja sakkona 4 840 euroa.

8 Näitä määriä koskeva maksuunpanopäätös annettiin 24.12.2004 tiedoksi E. Centerille. E. Center nosti 22.3.2005 rechtbank van eerste aanleg te Bruggessa kanteen, jossa se vaati maksuunpanopäätöksen kumoamista. Kanne hylättiin 10.9.2007 annetulla tuomiolla. E. Center valitti ratkaisusta hof van beroep te Gentiin.

9 E. Center on lausunut tässä tuomioistuimessa, että kysymyksessä olevat katselukopit kuuluvat kuninkaan päätöksen nro 20 liitteessä olevaan taulukkoon A sisältyvän otsikon XXVIII alla tarkoitetun ryhmän ”kulttuuri-, urheilu- tai viihdelaitokset” soveltamisalaan, koska etenkin sellaiset kopit on luokiteltava kuudennen direktiivin liitteessä H olevassa 7 ryhmässä tarkoitetuksi elokuvateatteriksi, kuten sitä paitsi alankomaalaiset tuomioistuimet ovat katsoneet. E. Centerin mukaan erityisesti istumapaikkojen lukumäärällä, esitettävien elokuvien lajilla tai elokuvien esittämiseen käytettävällä tekniikalla ei ole merkitystä sellaisen luokittelun kannalta.

10 Belgian hallitus on puolestaan katsonut, että näissä kopeissa tarjottavat palvelut vastaavat edellä mainitun otsikon XXVIII alla tarkoitettua käsitettä ”viihdeautomaatit”, koska elokuvien esitys käynnistetään laittamalla laitteeseen kolikko ja henkilön on

mahdollista siirtyä katsomaan toista elokuvaa. Belgian hallituksen mukaan sellaisia koppeja ei sitä paitsi voida pitää elokuvateattereina, sillä ne eivät muodosta tilaa, jossa joukko ihmisiä voisi yhdessä katsoa yhtä ja samaa elokuvaa, jonka esitys alkaa ilman, että katsojien, jotka ovat myös maksaneet etukäteen oikeudestaan päästä elokuvateatteriin, tulisi tehdä jotakin.

11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että säätäessään kuninkaan päätöksen nro 20 liitteessä olevaan taulukkoon A sisältyvän otsikon XXVIII alla olevista säännöksistä Belgian lainsäätäjä on käyttänyt kuudennen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a alakohdassa olevaa mahdollisuutta, kun mainittu säännös luetaan yhdessä kyseisen direktiivin liitteessä H olevan 7 ryhmän kanssa, joten otsikon XXVIII alla olevia säännöksiä on tulkittava siten, että se käsittävät muun muassa tässä 7 ryhmässä tarkoitetut elokuvateatterit. Kyseinen tuomioistuin katsoo, että välttämättömyydestä tulkita kansallista sääntöä siten, että se on kuudennen direktiivin ja sen omien yhtenäisten käsitteiden mukainen, seuraa, että jos kysymyksessä olevat kopit on katsottava kyseisessä direktiivissä tarkoitetuiksi elokuvateattereiksi, niitä ei voida pitää otsikon XXVIII alla tarkoitettuina viihdeautomaatteina ja niihin on sovellettava 6 prosentin alennettua arvonlisäverokantaa.

12 Tässä tilanteessa hof van beroep te Gent on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko suljettavasta tilasta koostuva koppi, jossa on paikka vain yhdelle henkilölle ja jossa tämä henkilö voi katsoa elokuvia televisioruudusta maksua vastaan siten, että hän käynnistää itse elokuvaesityksen panemalla laitteeseen kolikon ja jossa hän voi valita useasta elokuvasta ja jossa hän voi maksamansa ajan kuluessa jatkuvasti muuttaa näytettävästä elokuvasta tekemäänsä valintaa, katsottava [kuudennen direktiivin] liitteessä H [olevassa 7 ryhmässä] tarkoitetuksi elokuvateatteriksi?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

13 Kuten kuudennen direktiivin liitteessä H olevan 7 ryhmän ensimmäisen alakohdan sanamuodosta käy ilmi, tämä säännös koskee ”pääsyä” siinä lueteltuihin erilaisiin kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin ja -laitoksiin (ks. asia C-109/02, komissio v. Saksa, tuomio 23.10.2003, Kok., s. I-12691, 25 kohta), joiden joukossa on muun muassa ”elokuvat”.

14 Koska kuudennessa direktiivissä ei määritellä sen liitteessä H olevassa 7 ryhmässä käytettyä käsitettä pääsy elokuviin, kyseistä käsitettä on tarkasteltava siinä asiayhteydessä, joka sillä on kuudennessa direktiivissä (ks. vastaavasti asia C-83/99, komissio v. Espanja, tuomio 18.1.2001, Kok., s. I-445, 17 kohta).

15 Tämän osalta oikeuskäytännön mukaan kuudennen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a alakohdasta seuraa, että jäsenvaltioille annettu mahdollisuus soveltaa yhtä tai kahta alennettua verokantaa on poikkeus yleisen verokannan soveltamista koskevasta pääsäännöstä. Lisäksi kyseisen säännöksen mukaan alennettuja arvonlisäverokantoja voidaan soveltaa ainoastaan liitteessä H tarkoitettuihin tavaroiden luovutuksiin ja palveluiden suorituksiin. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan säännöksiä, jotka muodostavat poikkeuksen jostakin periaatteesta, on tulkittava suppeasti (ks. mm. em. asia komissio v. Espanja, tuomion 18 ja 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

16 Tästä seuraa erityisesti, että elokuviin pääsyn käsitettä on tulkittava näiden termien tavanomaisen merkityksen mukaisesti (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Espanja, tuomion 20 kohta ja em. asia komissio v. Saksa, tuomion 23 kohta).

17 Kuten lisäksi Belgian hallitus ja Euroopan komissio ovat korostaneet, kuudennen direktiivin liitteessä H olevan 7 ryhmän ensimmäisessä alakohdassa luetelluille eri tilaisuuksille ja laitoksille on erityisesti yhteistä se, että yleisö pääsee niihin

maksamalla sitä ennen pääsymaksun, joka antaa kaikille sen suorittaneille henkilöille oikeuden vastaanottaa yhdessä näille tilaisuuksille tai laitoksille ominaisia kulttuuri- tai viihdepalveluita.

18 Edellä olevasta seuraa, että kuudennen direktiivin liitteessä H olevan 7 ryhmän ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua elokuviin pääsyn käsitettä ei voida, kun otetaan huomioon näiden termien tavanomainen merkitys ja niiden oma asiayhteys siinä säännöksessä, johon ne kuuluvat, tulkita siten, että se kattaisi kuluttajan siitä maksaman maksun, että hän voi katsoa itsekseen yhden tai useamman elokuvan tai elokuvien otteita pääasiassa kysymyksessä olevien koppien kaltaisessa yksityistilassa.

19 Ennakkoratkaisukysymykseen on täten vastattava, että kuudennen direktiivin liitteessä H olevan 7 ryhmän ensimmäiseen alakohtaan sisältyvää elokuviin pääsyn käsitettä on tulkittava siten, että se ei koske kuluttajan siitä maksamaa maksua, että hän voi katsoa itsekseen yhden tai useamman elokuvan tai elokuvien otteita pääasiassa kysymyksessä olevien koppien kaltaisessa yksityistilassa.

Oikeudenkäyntikulut

20 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 19.1.2001 annetulla neuvoston direktiivillä 2001/4/EY, liitteessä H olevan 7 ryhmän ensimmäiseen alakohtaan sisältyvää elokuviin pääsyn käsitettä on tulkittava siten, että se ei koske kuluttajan siitä maksamaa maksua, että hän voi katsoa itsekseen yhden tai useamman elokuvan tai elokuvien otteita pääasiassa kysymyksessä olevien koppien kaltaisessa yksityistilassa.

Allekirjoitukset